

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

P 2 4 2 A 1 0 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Petek, 23. avgust 2024 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.

Odlomka z navodili za pisanje interpretacije sta na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo, vodeno (1.) ali samostojno (2.). Interpretacija naj obsega najmanj 400 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

1.	2.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiva interpretacija bo ocenjena z 0 točkami. Osnutek interpretacije, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

[illegible]

P 2 4 2 A 1 0 1 1 2 0 3

1. Vodena interpretacija

Marjan Žiberna: DEDIČ (odlomek)

LOČENI

Skupnega časa z Ajdo sem se vedno veselil, čeprav ni bila vedno dobro razpoložena in sem se moral včasih zelo potruditi, da sva shajala. Pri čemer me je, tako kot je to pri ločenih starših, vselej skrbelo, kako vijugati med njenimi zahtevami in dobrim starševstvom. Če ji bom ugodil v vsem, kar ji je in ji še bo prišlo na pamet, bom imel čez leta razvajeno hčer, ponosen ne bom ne nanjo ne nase. Če bom zavračal njene zahteve, zdaj še nedolžne otroške želje, morda ne bo hotela več prihajati k meni. Tega sem se bal, tega sem se bal bolj kot česarkoli. Ajda me je držala nad vodo, brez nje bi po ločitvi najbrž potonil.

Zato sem bil lahko Maji samo hvaležen. »Samo ostani v stiku z Ajdo,« je rekla, ko sem odhajal.

Njene besede so me presenetile. Le kako je lahko pomislila, da bi jo odrinil od sebe, kako bi lahko živel brez nje, saj je videla, kako rad jo imam? Šele pozneje, šele veliko pozneje se mi je posvetilo – Maja je vedela, da sem v svoji trmi, v svoji strahotni trmi, zmožen marsičesa. Zmožen vseuničujočih stvari.

Maji sem lahko bil hvaležen za marsikaj. Lahko sem ji bil hvaležen, da je bila pripravljena ostati v stanovanju, ki sva si ga delila, preden sem se odselil. Lahko bi odšla domov, k materi, ki je imela več kot dovolj veliko hišo. Tudi mati si je želela, da bi se vrnila v Dravljje. Ko je Maja imela deset let, je ostala sama, očeta je infarkt. Zadnja leta je po dolgih letih samote spet imela partnerja, dobrodušnega, malo naglušnega starejšega moškega, ki je imel Ajdo rad, kot da bi bila njegova vnukinja. Od nedavnega je bila v pokoju, še dobrega zdravja, po potrebi bi lahko skrbela za Ajdo in razbremenila Majo, svojo edino hčer. In Ajdo, edino vnukinjo, gotovo na veliko razvajala. A Maja se je odločila, da se iz stanovanja na Zaloški ne bo odselila.

Dogovoriti se morava za pravila, je rekla nekaj tednov potem, ko sem odšel, pri obeh morajo biti enaka. Rekla je to, za kar sem zbiral pogum. Zmogla je obvladati svoje razočaranje, jezo in žalost in rekla, da otrok potrebuje oba starša, pa čeprav sta ločena, da morava imeti do Ajde enake zahteve. Lahko bi jo uporabila za obračunavanje z mano, a ni napravila tega.

Z Ajdo sem preživeljal svoje najlepše ure zadnjih let. Morda bi bilo drugače, če bi bil njen oče *polni delovni čas*, ko bi se moral soočiti z njeno trmo in svojeglavostjo. Zaradi nje sem ponedeljke, ki so sledili vsakemu drugemu vikendu, ko je bila pri meni, začel ob devetih. Druge dni sem službo začel prej, kadar pa je Ajda prespala pri meni, sem si vzel čas, da sva se poslovila brez hitenja.

(Vir: Marjan Žiberna: Dedič. Maribor: Litera, 2021. 57–58.)

NAVODILA

- Opredelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite problem v odlomku: Zakaj je bil pripovedovalec po ločitvi zaskrbljen? Zakaj je bil bivši ženi hvaležen? Česa se je Maja po razhodu zavedala? Citirajte poved, iz katere razberemo njeno nesebičnost.
- Povzemite ugotovitve in izrazite svoje mnenje o očetovih strahovih v odlomku. Ob primeru iz življenja presodite, kako pomemben je za otroka dober odnos med starši.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost.

2. Samostojna interpretacija

Ivan Cankar: MOJE ŽIVLJENJE (odlomek)

Ob začetku šolske ure, ko smo odmolili, mi je ukazala učiteljica z osornim glasom:

»Pojdi h gospodu nadučitelju!«

Šel sem proti durim in sem čutil na hrbtu, da gledajo vsi drugi za menoj. S težkimi nogami sem stopal po stopnicah in trepetaje sem čakal, predno sem potrkal. Bali smo se nadučitelja. Visok in rejen je bil, zelo gosposki oblečen, čisto belih, testenih lic, na mehkem nosu zlate naočnike; najbolj strašen pa je bil glas njegov: sladek je bil, spolzek in mil, človeku pa so se šibila kolena pod vsako besedo.

Ko sem stal pred njim, me je premeril mirno in mrzlo izpod naočnikov ter je izpregovoril s tistim glasom:

»Oj, sinko moj, zakaj si porezal mlada drevesa, nedolžna mlada drevesca ob poti? Kaj ne veš, sinko moj, da je smrtni greh, porezati mlada drevesa ob poti, velik smrtni greh zoper sedmo zapoved božjo?«

»Saj jih nisem!«

»Oj, sinko moj, zdaj pa še tajiš, da si bil porezal mlada drevesa ob poti! Kaj ne veš, sinko moj, da je laž smrtni greh, velik smrtni greh zoper osmo zapoved božjo?«

»Saj ne lažem, saj jih res nisem!«

»Če jih ti nisi, kdo pa jih je, kdo je porezal mlada drevesca ob poti?«

»Jaz jih nisem; ne vem, kdo da jih je!«

»Glej, kako si zakrknjen! Če jih sam nisi, veš prav gotovo, kdo da jih je! Kdor utaji resnico, je lažnivec! Le pojdi, sinko moj!«

Iztegnil je belo roko in šel sem ihteč. Zaklenili so me samega čez poldne. Lačen nisem bil, toda hudo žalosten. Vedel sem, da so bili porezali drevesca ob poti kraj Lenarčičevega vrta; pravili so, da je bil Gašperlinov, ali videl ga nisem; in da sem ga videl, bi ne bil povedal, zanalašč ne.

Ko je zvonilo poldan, zamolklo, počasi in dolgo, me je nenadoma minila mehkobna žalost in vsega se me je polastil divji srd. Tresel sem se kakor v vročici, kričal, teptal z nogami, bil z drobnimi pestmi po klopeh, zalučal tablico ob tla, da se je razletela na drobne kosce, razlomil pisalnik, raztrgal ves papir, kolikor sem ga našel in dosegel; nato sem begal brez uma po široki izbi vse do ene ure, nazadnje pa sem omahnil in zaspal.

Zaklenili so me čez poldne tudi drugi dan. —

duri (star.) – vrata
zalučati – vreči

(Vir: Ivan Cankar: Moje življenje. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1973. 65–66.)

NAVODILA

Opredelite odlomek glede na **književno zvrst** in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvo odlomka in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku in na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

[illegible]

Prazna stran